

אתם יודעים איפה הכתר שלכם מיוצר?

שוק כתרי השיניים פרוץ לחלוטין. רבים מהם מיובאים מסין ללא פיקוח של משרד הבריאות. טכנאי השיניים פנו לבג"ץ: "אי אפשר לדעת איזו מתכת מכניסים לכם לפה, והאם היא מכילה רעלים"

אלינור פוקס | mako | פורסם 08/07/12 11:46

"מתכת שאין עליה פיקוח יכולה להכיל רעלים או חומרים מסרטנים"
צילום: רויטרס

הביקור אצל רופא השיניים מעולם לא נחשב לחוויה נעימה. ובכל זאת, בכל פעם מחדש אנחנו מתייצבים במרפאה, תוך הבנה שהבריאות נמצאת מעל לכל, וידיעה שהפה שלנו מטופל אצל הרופא הטוב ביותר ובחומרים הטובים ביותר. אבל כעת, מומחים בתחום מזהירים: חלק מהכתרים ומבנים נוספים שמכניסים לנו לפה מיובאים מסין ללא ידיעת המטופלים.

"רופאים ובעלי מעבדות מצאו שיטה שמשלמת להם כלכלית הרבה יותר", מסביר ג', טכנאי שיניים וותיק ובעל מעבדה בירושלים. "הם שולחים את העבודות לסין או למדינות אחרות, כשעל אותן עבודות אין פיקוח של משרד הבריאות. במצב כזה אי אפשר לדעת איזו מתכת מכניסים לכם לפה. האם היא מכילה רעלים או לא, האם היא מסרטנת – כמו המתכת ברליום שאסור להשתמש בה בארץ - והאם היא עומדת בתקנים של משרד הבריאות".

מה הנזק שעלול להיגרם?

"מתכת כזאת עלולה להפריש חומצות רעילות והנזק למטופלים יכול להתגלות רק כמה שנים מאוחר יותר. השוק פרוץ ולמטופלים אין מושג. שמעתי כל מיני סיפורים או אגדות על שיניים תותבות שמוציאים מהפה של גופות בעזה ובהודו ומכניסים אותם לפה של אדם אחר. המצב הוא כזה שאפילו אם מישהו עושה דברים נוראים כאלה היום בארץ – אין לנו איך לדעת מזה".

ד"ר נוימן: "אין שום פיקוח על המתכות המיובאות מסין וזה בהחלט יכול להזיק למטופל"

בהסתדרות רופאי השיניים בישראל מביעים תמיכה בטענות הטכנאים. ד"ר חיים נוימן, נציג ההסתדרות לרפואת שיניים במועצת הבריאות של מדינת ישראל, מסביר כי "אין שום פיקוח על העבודות שמיובאות מסין: לא על האנשים שעובדים שם, לא על החומרים ולא על טיב העבודה. אין שום פיקוח על כלום. כשאתה לא יודע איזה מתכת נכנסת לפה זה חמור מאוד כי הרוק הוא נוזל אלקטרוליטי. הוא סוגר מעגל חשמלי בין מתכת למתכת. מתכות לא בריאות בתוך הפה בהחלט יכולות להזיק לפצינט. הבעיה של רופאי השיניים היא שגם אם אני נותן את העבודות שלי למעבדה גדולה ומוכרת מאוד, אין לי מושג איך הם מכינים אותם. יכול מאוד להיות מצב שבו שולחים את העבודה לסין והרופא בכלל לא יודע מזה".

"אם אתה מייבא מייבש שיער מסין, תצטרך להעביר אותו דרך מכון התקנים, אבל עם כתרים שנכנסים לפה, אין בעיה"

כתרים מהווים כ-90 אחוז מהעבודות השיקומיות בתחום השיניים בארץ. הכתר בנוי משכבה של מתכת אותה מצפים בחרסינה, כשהחלק שנמצא במגע עם הפה הוא החלק המתכתי של הכתר. בשנים האחרונות יותר ויותר מעבדות ומרפאות שיניים גילו את השוק הסיני ושולחות אליו (ולמדינות נוספות) עבודות של כתרים, גשרים

(כמה כתרים המחוברים ביחד) ושיניים תותבות. הסיבה המוצהרת היא יעילות והפחתת עלויות. טכנאי השיניים המקומיים היו הראשונים להרגיש בכיס את השינוי. "מטכנאי השיניים בארץ מבקשים לעמוד בסטנדרטים מאוד גבוהים", מסביר רני רדמי עמרני, לשעבר בעל מעבדה לטכנאות שיניים, "כדי לעסוק בתחום צריך ללמוד את המקצוע, לעבוד כמה שנים בתחום ורק אז להוציא רישיון. כשמביאים את ההתקנים האלה מסין, אין שום הגבלה או פיקוח על מי שמכין אותם".

עו"ד אלי שטרן המייצג את אגודת טכנאי השיניים בעתירתם לבג"ץ נגד המייבאים מסין אגודת טכנאי השיניים, המייצגת כ-3,000 טכנאים בישראל, לא הסכימה לעבור על השינוי בשתיקה והגישה ב-2009 חוות דעת משפטית למשרד הבריאות, לפיה ייבוא עבודות שיניים אסור על-פי פקודת רופאי השיניים. משרד הבריאות אימץ את חוות הדעת, אך כשנה מאוחר יותר חזר בו וקבע כי ניתן לייבא כתרים, כאשר האחריות על איכותם מוטלת על הרופא שהזמין אותן.

באגודת הטכנאים דרשו ממשרד הבריאות להטיל לפחות סנקציות על המייבאים מסין. משנענו בשלילה, החליטו הטכנאים לעתור לבג"ץ. "כל מי שעובד כטכנאי שיניים בישראל זקוק לרישיון מתאים ממשרד הבריאות וחלות עליו הנחיות ברורות", מסביר אלי שטרן, עורך דינה של אגודת טכנאי השיניים והמייצג אותה בעתירה לבג"ץ, "האבסורד הוא שאם אתה מייבא מסין מייבש שיער תצטרך להעביר אותו דרך מכון התקנים, אבל אם אתה רוצה להעביר התקנים שיכניסו לאנשים לתוך הפה – אין עם זה שום בעיה".

בעל מעבדה המייבאת מסין: "ראיתי מעבדות בארץ שלא הייתי מכניס את הכתר שלהם לפה בחיים"

בעוד העתירה ממתינה לדיון בבית המשפט, חלק מבעלי המעבדות שמזמינים כתרים ותותבות מסין טוענים כי הפיקוח על עבודות שנעשות בחו"ל אינו נופל מזה הקיים בארץ, או כפי שאחד מהם מגדיר את זה – לפחות לא יותר גרוע. "העתירה לא באמת נובעת מדאגה לרווחת הציבור, אלא רק מהפחד של טכנאי השיניים בישראל מתחרות ומאובדן עבודה", אומר בעל מעבדת שיניים גדולה שנוהג לבצע הזמנותיו בשוק הסיני, "כל מומחה שיבדוק את איכות הכתרים שמייבאים מחו"ל לעומת אלה המיוצרים בארץ יראה שהרמה שלהם לרוב הרבה יותר גבוהה. המעבדה הסינית שאיתה אנחנו עובדים נמצאת תחת פיקוח ה-FDA (מנהל המזון והתרופות האמריקאי), גם עבודות אמריקאיות נעשות שם". אבל בדבר אחד הוא מסכים עם ג' – "השוק של ההתקנים בארץ פרוץ", הוא מודה. "גם במעבדות מקומיות אי אפשר לדעת באיזה חומרים משתמשים. הנוהל אומר שצריך לעמוד טכנאי בדרגת אומן בראש המעבדה, מה הוא עושה במעבדה? את זה אף אחד לא יודע. אין שום פיקוח של משרד הבריאות ולכן אותם בעיות יכולות לצוץ גם בארץ. ראיתי מעבדות בארץ שלא הייתי מכניס את הכתר שהם עשו לפה בחיים. וחץ מזה,

אני יודע בפירוש שקיימות מעבדות שיניים ששולחות חלק מהעבודה לשטחים, זה נחשב לבטוח יותר מעבודות שמגיעות מסין?".

נאלץ לעזוב את התחום בגלל ייבוא של כתרים זולים מסין. עמרני טכנאי השיניים הישראלים לא מכחישים את הפגיעה הקשה בכיסם כתוצאה מייבוא עבודות השיניים. רדמי עמרני למשל עזב את המקצוע וכיום הוא בעליהן של שתי תחנות רדיו אינטרנטיות ומתקלט באירועים. "סגרתי את המעבדה כי הבנתי שהיא פשוט כבר לא משתלמת", הוא מסביר, "בסין עובדים בקבלנות, לפי הזמנות גדולות ומציעים מחירים שמגיעים ל-100 שקל לכתר. בארץ, כדי שהכנת כתר באיכות גבוהה תהיה רווחית, צריך לתמחר אותו בלפחות 350 שקלים". אז איך נדע שהחומרים בפינו לא עומדים בתקנים? "מטופלים בדרך כלל לא שואלים, וגם אם ישאלו, לרופא השיניים לא יהיה הרבה מה להגיד", אומר ג', "מה הרופא יכול לומר? אני שולח את העבודה לסין כדי להרוויח עליך יותר? הרי הוא גובה מהמטופל בערך 3,000 שקלים, גם אם הכתר עצמו עלה לו 40 דולר".

אז מדוע לא לפקח גם על עבודות טכנאות השיניים שמיובאות מסין? "גם אם יציגו לי איזשהו דו"ח שמפרט את כל המתכות שנמצאות בעבודות השיניים, זה לא ישנה", אומר ד"ר נוימן, "כי הרי אין לי מושג מאיפה הגיע הדו"ח ואני לא יכול לדעת מהי מידת האמינות שלו. גם שליחת העבודות לבדיקה היא לא הגיונית. בדיקה במכון התקנים עולה 5000 דולר בערך, ואף אחד לא ישלם סכומים כאלה על כתר בעלות של כמה מאות שקלים".

במשרד הבריאות מסבירים שחוק הציוד הרפואי כבר עבר בכנסת והוא עתיד להיכנס לתוקף במהלך השנה הקרובה. מטרת החוק היא הגברת הפיקוח ושמירה על איכות גבוהה של ציוד ומיכשור רפואי שמיובא מחו"ל. עד אז, הם מסבירים, האחריות לטיב החומרים המיובאים תשאר באחריות רופא השיניים. "עד כניסתו לתוקף של חוק הציוד הרפואי שחוקק משרד הבריאות, לא הייתה קיימת דרך למנוע את ייבוא הכתרים מחו"ל המיועדים למטופל ספציפי ולפי בקשתו של רופא שיניים. אבל חשוב לציין כי בכל מקרה, על רופא השיניים חלה האחריות המלאה לדאוג לכך שהכתרים המיועדים למטופליו, עומדים בכל הדרישות הקיימות ולצורך כך הרי שאין הבדל בין כתר שהגיע מחו"ל לכתר שהוכן על ידי טכנאי שיניים בארץ. אף על פי שחוק הציוד הרפואי שחוקק משרד הבריאות עתיד להיכנס לתוקף במהלך השנה הקרובה, ידרוש משרד הבריאות כבר עתה מהארגונים רישום ואישור אביזרים ומכשירים כדי לשווק מוצרים אלו בארץ. כתר מוגדר כאביזר רפואי וידרוש רישום. יש לציין כי מכוח החוק, למשרד יש את האפשרות להעניק פטור מחובת הרישום, ככל שיחליט שאין מקום לחייב ברישום. הנושא נמצא בבדיקה אצל הגורמים הרלוונטיים במשרד לשם קבלת החלטה בנושא".

כלומר, גם אחרי כניסתו לתוקף של החוק, ייתכן והאחריות על איכותו של הכתר תישאר אצל הרופא המטפל. המלצה שלנו: התגברו על אי הנעימות ותחקרו את

רופא השיניים שלכם איפה בדיוק יוצר הכתר שלכם. גם אם התשובה לא תנעם
לכם, לפחות ההחלטה תהיה שלכם בלבד.